

СТРАТЕГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ ВПЛИВУ ТНК НА ЕКОНОМІКИ ПРИЙМАЮЧИХ КРАЇН

Основними суб'єктами міжнародних економічних відносин є національні економіки, які в умовах глобальних структурних перетворень намагаються зберегти внутрішню цілісність і самобутність, свій економічний та інтелектуальний потенціал. Це зумовлює необхідність пошуку нових і трансформації діючих національних стратегічних компетенцій задля забезпечення глобальної конкурентоспроможності. Вважаючи на транснаціональну природу сучасного бізнесу, важливою стає ефективна взаємодія національних економік із ТНК, що особливо актуально для приймаючих країн.

У сучасній економічній науці домінують три основні концепції оцінки впливу ТНК на національну економіку, а відповідно і регулювання цього впливу, а саме: концепція зайнятості, концепція податкових надходжень та концепція платіжного балансу [1, с.199].

Концепція зайнятості наголошує на необхідності залучення ТНК місцевої робочої сили. Концепція податкових відрахувань зосереджується на максимальному розширенні податкової бази і податкових надходжень до бюджету. Концепція платіжного балансу зосереджується на покращенні сальдо платіжного балансу країни. При цьому неврахованими залишаються певні суттєві аспекти. Так, концепція зайнятості враховує інтереси національних виробників (тобто працівників відповідної галузі), ігноруючи вплив на споживачів, тобто рівень задоволення їхніх потреб та структуру споживання. Концепція податкових відрахувань зосереджується на прибутках виключно держави, ігноруючи зміни доходів і купівельної спроможності населення. Крім того, недостатню увагу згадані концепції приділяють впливу на внутрішній ринок країни-реципієнта, зокрема, на розвиток конкурентного середовища, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників тощо. Таким чином, до аналізу доцільно включити додаткові критерії, досі ігноровані існуючими концепціями, а саме – вплив на внутрішній ринок та споживачів, на рівень доходів

а Зараховуючи експортні стратегії до стратегій закордонної експансії ТНК, необхідно зробити важливе застереження. Хоч експортні стратегії є потужним інструментом при завоюванні ТНК іноземних ринків, вони не можуть виступати ексклюзивними інструментами ТНК, оскільки, власне експортна компанія не може вважатися повноцінною ТНК навіть за умови

н
н
я

експорту всієї виготовленої продукції [2]. Однак, оскільки експорт часто є проміжною ланкою у процесі «повноцінної» закордонної експансії ТНК, його слід розглядати поряд з іншими стратегіями завоювання іноземних ринків. Крім того, «експорт» у межах ТНК керується принципами, що докорінно різняться від звичайного експорту.

Спільною рисою інвестиційних стратегій ТНК є необхідність капіталовкладень на цільовому ринку. При цьому залежно від типу вкладених ресурсів та обсягів/частки капіталовкладення (і відповідно – ступеня контролю) можемо розрізняти стратегії з повним та частковим контролем. До стратегій, що забезпечують повний контроль, можна віднести придбання існуючої місцевої компанії, тобто злиття і поглинання та створення власного підприємства, а до стратегій з частковим контролем належатимуть стратегії створення спільного підприємства та стратегічного альянсу [3, с.63].

Інвестиційні стратегії з повним контролем – найдорожчий і найризикованіший спосіб входження на іноземний ринок, вони доцільні, якщо компанія має серйозні плани щодо іноземного ринку. Становлення повністю контрольованого підприємства за кордоном можливе або шляхом створення власного підприємства, або через придбання діючої місцевої фірми. Вибір методу входу на іноземний ринок може залежати від потреби компанії в ресурсах. ТНК використовують поглинання для входу на ринок у тому разі, коли вони прагнуть одержати додаткові ресурси, у той час як при створенні нового підприємства компанія скоріше покладається на використання добре розвинутих ресурсів, які вже їй належать.

Отже, для сучасної світової економіки характерний навальний процес транснаціоналізації. Протягом останніх десятиліть транснаціоналізація стала не тільки ключовою тенденцією світогосподарського розвитку, але й рушійною силою глобалізації. Як об'єктивний процес, обумовлений міжнародним поділом праці, транснаціоналізація сприяє посиленню світової інтеграції на мікрорівні в результаті інтернаціоналізації та глобалізації відтворювальних процесів. Основні внутрішні причини транснаціоналізації на мікрорівні обумовлені корпоративними перевагами створення зарубіжних підрозділів, та на макрорівні – вигодами національного ринку від діяльності власних та іноземних ТНК.

Література

1. Скавронська І.В. Місце і роль ТНК у розвитку національних економік / І.В. Скавронська, О.В. Мадараш // Молодий вчений. – 2016. – № 4(31). – С. 197–200.
2. Kevin B. Barefoot. Operations of U.S. Multinational Companies in the United States and Abroad: Kevin B. Barefoot, Raymond J. Mataloni Jr. // The 2017 Benchmark Survey [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bea.gov/search/index.cfm?query=mnc%20multinational%20company&site=default_c.
3. Стафійчук В. І. Транснаціональні корпорації як геостратегічні суб'єкти / В. І. Стафійчук, Ю. О. Барабаш // Український географічний журнал. – 2017. – № 2. – С. 59 – 65.